

Meg eller dommedag

En retorisk sammenlignende analyse av
Biden og Trump sine nominasjonstaler

(Ngan 2020)

Lars Magnus Eltervaag Kristensen 3STD

Stavanger Katedralskole

En fordypningsoppgave i norsk høsten 2020

Forord

Jeg vil i all hovedsak takke mine enestående foreldre, som gjennom hele barndommen min fortalte meg at jeg kunne få til hva som helst, og hele tiden forventet at jeg skulle gjøre mitt beste uansett hva som møtte meg. Uten dem hadde jeg endt opp som en betydelig mye mer slakk og umotivert person, og denne oppgaven ville sett fullstendig annerledes ut. Jeg vil også takke min veileder Kjersti Vik, som har hjulpet meg hver gang jeg har trengt det, og som fra første øyeblikk har hatt mer tro på meg og oppgaven min enn jeg har hatt selv.

Avslutningsvis vil jeg dedikere denne oppgaven til den avdøde musikeren Malcolm James McCormick, for å ha skrevet og utgitt albumene *Swimming* og *Circles*. Disse albumene tonesatte hele det lange arbeidet mitt med denne oppgaven, og uten deres selskap hadde det vært mye mer sannsynlig at jeg hadde gitt opp på veien.

1 - Innholdsfortegnelse

2	Hvordan vinne valget?	3
3	Hva er retorikk?.....	5
3.1	Politisk tale.....	5
3.2	Doxa.....	6
3.3	Topos	6
3.4	Dispositio	6
3.5	Etos	7
3.6	Patos	7
3.7	Logos.....	7
4	Analyse av Bidens tale	8
4.1	Topos	8
4.2	Dispositio	8
4.3	Etos	9
4.4	Patos	11
4.5	Logos.....	13
4.6	Konklusjon.....	13
5	Analyse av Trumps tale.....	15
5.1	Topos	15
5.2	Dispositio	15
5.3	Etos	16
5.4	Patos	18
5.5	Logos.....	19
5.6	Konklusjon.....	20
6	Likheter og ulikheter – Frykt i førersetet	21
7	Litteraturliste	23

2 Hvordan vinne valget?

Min interesse for amerikansk politikk startet for alvor i april 2016, da den kaliforniske rapperen YG slapp sangen «Fuck Donald Trump» sammen med den nå avdøde Nipsey Hussle. Sangen fikk mye oppmerksomhet i amerikanske medier, og spesielt i den digitale hiphop-verdenen som jeg tilbragte mye tid i. Jeg hadde lenge vært klar over hvem Donald Trump var og hva han sto for, men det var ikke før denne sangen kom ut at jeg virkelig forsto hvor stort engasjement (både for og imot seg selv) han klarte å vekke. De sterke følelsene av forakt Trump klarte å fremkalle kom tydelig frem i sangen, noe vi kan se i hvordan første vers starter med linjene: “I like white folks but I don’t like you, all the n*ggas in the hood wanna fight you / Surprised El Chapo ain’t tried to snipe you, surprised the Nation of Islam ain’t tried to find you / Have a rally out in LA we gon’ fuck it up, home of Rodney King riots we don’t give a fuck” (Jackson 2016).

Denne sangen var det første som fikk meg til å ville forstå mer om det amerikanske samfunnet og den amerikanske politikken. Det var noe slående interessant med et samfunn som kunne nominere en mann med et slikt hat mot seg som presidentkandidat. I løpet av de fire og et halvt årene siden «Fuck Donald Trump» gikk på repeat i øretelefonene mine dag ut og dag inn, har amerikansk politikk blitt noe av det jeg er mest interessert i, og noe av det de rundt meg er mest lei av å høre meg mase om. Presidentvalget i 2020 har derfor naturligvis interessert meg stort, og jeg har brukt mye tid på å studere Joe Biden og Donald Trump, som er de to reelle presidentkandidatene.

For hvordan skal man vinne et valg i et samfunn som er så polarisert som utgivelsen og populariteten til «Fuck Donald Trump» viste allerede i april 2016? Hva slags strategi skal man ta i bruk for å bli valgt i et land i en så særskilt situasjon som USA er i nå – med verdens kanskje mest kontroversielle leder ved roret? For å finne ut hvordan Biden og Trump mener de vil vinne valget, har jeg valgt å gjøre retoriske analyser av nominasjonstalene de holdt i august, under demokratenes og republikanernes landsmøter. Jeg har valgt akkurat disse talene siden dette er taler som blir sendt direkte på TV for hele landet, og som blir grundig studert i media i ettertid. På grunn av dette kan vi anta at talene vil være representative for hele valgkampstrategiene til kandidatene, og det vil derfor være hensiktsmessig å gjøre retoriske analyser av akkurat *disse* talene for å finne ut hvordan kandidatene mener de vil vinne valget.

3 Hva er retorikk?

Retorikk er et begrep som har røtter i det antikke Hellas, og som betyr *kunsten å overbevise* (Svendsen & Gruer 2019). Når vi snakker om retorisk analyse, mener vi å plukke fra hverandre bitene av en tekst eller tale, for å forstå hvordan avsender forsøker å overbevise mottakeren.

3.1 Politisk tale

Tekstene vi skal analysere i denne oppgaven tilhører sjangeren *politiske taler*. Politiske taler, som igjen tilhører en type retorikk som kalles for deliberativ retorikk, som er en samlebetegnelse for retoriske uttrykk knyttet til den politiske sfære, og som omtaler fremtidige hendelser – som hvorvidt en beslutning eller klok eller uklok (Grue 2018). Politiske taler er *rådgivende*, og skal erkjenne et problem og gi en løsning på det. I denne sammenhengen er problemet *hvem velgerne skal stemme på*, og kandidatene vil begge presentere å stemme på *seg* som den *kloke* løsningen på dette problemet, og å stemme på *motstanderen* som den *ukloke* løsningen på problemet.

Det er også viktig å anerkjenne at tekstene vi skal se på ikke bare er *politiske taler*, men *amerikanske politiske taler*. De amerikanske politiske talene har mange forskjeller fra de norske politiske talene som vi er vant til. «*I amerikansk retorikk er det mer rom for selvhevdelse, å snakke seg selv opp og å drive med rollespill*», forteller tidligere SV-politiker og ekspert på amerikansk politikk, Ketil Raknes til NRK. (Ketil Raknes sitert i Aune 2008). Lars Sponheim, tidligere leder for partiet Venstre, påpeker at amerikanerne forsøker å lage «*politisk poesi*» og at de bruker større og «*svulstigere*» ord (Sponheim sitert i Aune 2008). Dette er noe som preger talene vi skal se på i denne oppgaven.

Talene til Biden og Trump er ikke bare amerikanske politiske taler, men de er også *nominasjonstaler*. Talene vi skal analysere er de talene som kandidatene holdt ved sine respektive partiers landsmøter i august i år, hvor de formelt tok imot nominasjonen som partiets presidentkandidat. Denne typen tale har mange formål. Den skal tilfredsstillende partiets base som har nominert deg til presidentkandidat, og siden den sendes direkte på TV og blir nøye studert i media, må den også tilfredsstillende så mange velgere som mulig. Dette vil si at den både skal overbevise allerede overbeviste velgere om at du fortsatt er den riktige kandidaten for dem, og at den skal overbevise velgere som er usikre. Talene vil derfor bære

tydelig preg av at de prøver å henvende seg til mange forskjellige samfunnsgrupper på samme tid.

3.2 Doxa

Doxa er et ord som kommer fra det antikke Hellas, og som gjennom historien har hatt litt forskjellige betydninger. I Platons verk «Gorgias» blir doxa brukt som en oversettelse for «meningene til folket» (Nordquist 2019). I samtidsretorikken blir begrepet som regel brukt på to måter: enten som et epistemologisk uttrykk grunnet i forskjellene mellom det vi vet og det vi tror, eller som et uttrykk for noe som er generelt akseptert som sannhet i et samfunn eller subkultur – og som avsender ikke trenger å si selv, for det er allment akseptert av målgruppen (Nordquist 2019). I denne analysen er det den sistnevnte forståelsen for doxa-begrepet som er mest relevant. Når ordet doxa blir nevnt i denne analysen referer det altså til noe som er akseptert som sannhet av den samfunnsgruppen det refereres til.

3.3 Topos

Når vi snakker om topoi (topos i flertall), snakker vi om «steder» avsenderen drar til for å finne argumenter - ikke fysiske steder, men steder i tankene. Disse stedene avsenderen drar til vil gjennomsyre argumentene i teksten, og være noe som vendes tilbake til flere ganger i forskjellige former. Aristoteles snakket om *generelle topoi* og *spesielle topoi*, hvor de generelle topoi hadde til felles at de er allmenne steder som alle avsendere kan dra til uansett – og som kan være strukturelle «steder» som årsak-virkning, mens de spesielle topoi har til felles at de er spesifikke for det emne som omtales (Rekdal 2010). I denne oppgaven vil det legges vekt på de spesielle topoi.

3.4 Dispositio

Dispositio er en av de fem antikke greske forberedelsesfasene man må gjennom for å gjennomføre god retorisk kommunikasjon (Børresen, Vanvik, Økland 2019, s.142). Denne fasen handler om å disponere stoffet man skal snakke om. I en retorisk analyse kan man analysere hvordan en tekst er bygget opp og strukturert, og diskutere effekten dette har for hvordan avsenderens melding blir avkodet av mottaker – samt hva strukturen forteller oss om avsenderens intenderte mening.

3.5 Etos

Etos er en av de tre appellformene som en avsender bruker for å overbevise en mottaker. Etosappellen handler om at avsenderen appellerer til sin egen *troverdighet*, og får mottakeren til å stole på seg. Vi deler etos inn i tre deler: innledende, avledende og endelig. Innledende etos referer til troverdigheten avsenderen har før den retoriske kommunikasjonen har startet, avledende etos handler om den troverdigheten avsender bygger opp og viser under selve kommunikasjonen, mens den endelige etosen er et produkt av disse to – altså inntrykket av troverdigheten til avsenderen som mottakeren sitter igjen med etter den retoriske kommunikasjonen er over (Børresen et al. 2019, s.143).

3.6 Patos

Patos er også en av de tidligere nevnte appellformene. Patosappellen handler om at avsenderen appellerer til *følelsene* til mottakeren. Mottakeren skal la seg overbevise av følelsesbaserte argumenter. Hvordan avsender går frem for å appellere til patos vil avhenge av hva som er doxa for mottakeren hen henvender seg til, ettersom et menneskets overbevisninger vil påvirke hva de reagerer emosjonelt på, og hva slags form denne reaksjonen vil ta. Patosappellen vil ofte henge sammen med de spesielle topoi avsenderen tar i bruk.

3.7 Logos

Logos er den siste av de tre appellformene. Den handler om at avsenderen appellerer til *logikken* til mottakeren. Mottakeren skal la seg overbevise gjennom at det avsenderen sier fremstår som sant og som fakta. Det trenger ikke å være sant eller fakta, men mottakeren må synes at det *virker* som om det er det (Børresen et al. 2019, s.144).

4 Analyse av Bidens tale

4.1 Topos

Biden benytter seg flittig av et «lys-i-mørket»-topos. Han iscenesetter seg selv som lyset som skal lyse opp det mørke amerikanske samfunnet som Trump har laget. Biden henter argumenter fra denne kontrasten mellom lyset og mørket. Dette toposet kommer til uttrykk allerede i aller første avsnitt: «Ella Baker, a giant of the civil rights movement, left us with this wisdom: Give people light and they will find a way» (Biden 2020)¹. Biden beskriver ikke USA som et mørke, men *Trump sin påvirkning* på USA som et mørke. Biden spiller også på ting som man ofte får assosiasjoner til når man hører ord som lys og mørke. Begreper som kjærlighet, lidenskap, mening og håp blir en del av det overordnede “lys”-begrepet, mens begrep som mistenkelighet, hat og frykt blir en del av det overordnede “mørke”-begrepet. Toposet i talen kommer her til uttrykk gjennom antiteser. Et tydelig eksempel på dette ser vi i talens siste avsnitt, hvor det også brukes parallellismer for å på engasjerende vis dra mottakeren inn i toposet:

«With passion and purpose, let us begin - you and I together, one nation, under God - united in our love for America and united in our love for each other.

For love is more powerful than hate.

Hope is more powerful than fear.

Light is more powerful than dark»

4.2 Dispositio

Biden starter med å etablere mørket som har lagt seg over USA som et problem, og etablere seg selv som en alliert av lyset. Etter dette tar han en pause fra å spesifikt bruke ord som «lyset» og «mørket», men bruker heller tid på å gjennom patos og logos beskrive det som mottakeren selv skal forstå er *Trumps mørke*. Bruken av «lys-i-mørket»-toposet i innledningen gjør altså at mottakeren er innerforstått med at det Biden senere skildrer er Trumps mørke. Når Biden for eksempel snakker om at Trump i 2017 kalte nynazister for «very fine people» blir ikke dette direkte beskrevet som mørkhet, men på grunn av

¹ Resten av sitatene i denne analysen er også hentet fra Biden 2020, om ikke annet forekommer av teksten

innledningen legger mottakeren to og to sammen og forstår, kanskje underbevisst, at dette er en del av Trumps mørke.

Biden returnerer som tidligere nevnt tilbake til kraftig tydelig bruk av «lys-i-mørket»-toposet i talens avslutning. Denne kurven til talen, fra å fortelle om hvordan han er lyset, til å deretter indirekte beskrive Trumps mørke, og så returnere til å fortelle om hvordan om han er lyset, er en måte å appellere gjennom *frykt* og *betryggelse* på. Mottakeren skal frykte mørket som beskrives i hoveddelen, og så etterpå bli betrygget om at dette kan løse seg ved å stemme på Biden, da han til slutt igjen presenterer seg som lyset som kan slukke mørket. Det kommer tydelig frem av oppbygningen til talen at dette *kan* gå bra, men at det ikke vil gå bra om man ikke stemmer på Biden. Talens oppbygning virker derfor både som skremmende og betryggende, og styrker «lys-i-mørket»-toposet.

4.3 Etos

Biden sin innledende troverdighet som taler er sterk, men med enkelte forbehold. Han har i fortiden vært kjent for å være en god retoriker som kan snakke godt for seg, og det har vært doxa i det amerikanske samfunnet at Biden er en god taler (Friess 2020). Men nå er han en gammel mann, og om han blir innsatt vil han være den eldste presidenten noensinne. Dette kommer ikke uten konsekvenser, og de siste årene har han fomlet mye mer enn før. Han har brutt ut i forvirrende og usammenhengende anekdoter midt i taler, og han har sagt mye som rett og slett har vært åpenbart feil eller uforståelig (Friess 2020). Dette gjør at Bidens innledende etos er sammensatt; det er en viss usikkerhet og frykt knyttet til om han kommer til å være en god eller dårlig versjon av seg selv.

Styrken til Bidens innledende etos vil også variere avhengig av hvilken undergruppe i det amerikanske samfunnet man ser på. Trump brukte mye tid i 2016 på å etablere seg som en anti-establishment presidentkandidat, og han brukte dysfemismer som å «drain the swamp» og å «tilintetgjøre den mislykkede politikerklassen som i mange tiår har sviktet det amerikanske folket» for å beskrive karrierepolitikere som Biden (Hughes 2016). Trump endte jo opp med å bli valgt, så for mange velgere falt denne retorikken i smak. Biden representerer på alle mulige måter denne «politikerklassen» som har hatt makt i mange tiår uten å gjøre store strukturelle endringer som arbeider- og middelklassen har kommet godt ut av. For de gruppene i samfunnet som har dette som et av sine hovedfokus, er det doxa at etablerte

politikere er maktsyke og at de ikke bryr seg om vanlige amerikanere, og for disse gruppene vil Biden sin innledende etos være svakt.

For å bygge opp sin avledende etos låner Biden fra mange forskjellige skikkelser. I innledningen låner han etos fra borgerrettighetskjemperen Ella Baker, og dette føyer seg inn i et større mønster av at Biden låner etos fra personer med minoritetsbakgrunn, antagelig for å forsøke å styrke etosen sin blant disse minoritetsgruppene. Eksempler på dette ser vi når han låner etos fra tidligere president Obama. Dette er riktignok en etoslåning som trolig vil slå ann blant flere enn *bare* minoritetsgrupper, ettersom Obama fortsatt har en høy stjerne i det amerikanske samfunnet (Pew Research Center 2018). Han låner også etos fra sin visepresidentkandidat Kamala Harris, antagelig både for å styrke etosen sin blant liberale og kvinnelige velgere, og for å få mer troverdighet når han snakker om rasisme og svartes problemer.

For det sistnevnte formålet låner han også etos fra den nylig avdøde svarte borgerrettighetskjemperen John Lewis, i det han skriver: «... America is ready to in John's words, to lay down the heavy burdens of hate at last»

Biden forsøker også å styrke sin egen avledende etos ved å fremstille seg som en av folket.. Han omtaler mottakerne som «my *fellow* Americans», og snakker om hvordan han selv vokste opp i en middelklassefamilie. Når han snakker om koronapandemien bygger han opp sin egen troverdighet som noen som *faktisk* bryr seg, gjennom å fortelle om at han vet hvordan det er å miste noen: «On this summer night, let me take a moment to speak to those of you who have lost the most. I know how it feels to lose someone you love. I know that deep black hole that opens up in your chest...»

Det er doxa i praktisk talt hele det amerikanske samfunnet at Joe Biden i 1972 mistet konen og datteren i en tragisk bilulykke, og at han i 2015 mistet sønnen til hjernekreft (Benac 2019), og gjennom å spille på dette klarer han å bygge troverdighet som en mann som «vet hvordan folket har det nå».

Den endelige etosen til Biden er ikke statisk, men vil heller variere fra samfunnsgruppe til samfunnsgruppe. Blant liberale velgere, hvor det ikke er doxa at «mainstream-politikere ikke bryr seg om vanlige folk», kan Bidens endelige etos slå godt ann, ettersom de kan la seg røre av fortellingene hans om at han er «en av folket» - og samtidig la seg overbevise av at han

låner etos fra mennesker med minoritetsbakgrunn. Det er derimot mindre sjans for at mer konservative velgere, som kanskje stemte Trump i 2016, kommer til å synes at Biden fremstår som veldig troverdig i sine påstander om at han er «en av folket».

4.4 Patos

Biden appellerer mye til patos i løpet av talen. Gjennom bruk av «lyset-i-mørket»-toposet sitt, prøver han å få mottakeren til å assosiere henholdsvis gode og dårlige ting med seg selv og Trump. Mottakeren skal *føle* på forskjellene mellom Biden og Trump, ikke bare tenke over dem. Biden benytter som tidligere nevnt antiteser til dette formålet.

Samtidig som han fremstiller valget som svart-hvitt og rett frem gjennom kontraster og antiteser, planter han en trygghet i mottakerne sine med å snakke om hvordan han skal være en forenende president som representerer hele det amerikanske folket, ikke bare de som stemte på ham: «I will work as hard for those who didn't vote for me as I will for those who did vote for me» er inkludert for å gi det *polariserte* USA en følelse om at det er en roligere og mindre polarisert fremtid i sikte.

Biden spiller allerede fra første avsnitt på frykt, og igjennom talen er frykt den mest gjennomgående måten han appellerer til patos på. Han fremstiller seg selv som redningen for USA, og fremstiller Trump-alternativet som total dommedag. Det kommer klart frem at han gjennom å appellere til frykt vil få mottakeren til å være redd for hva som vil skje om Trump blir gjenvalgt. Dette inngår i et gjennomgående argument i talen: velgerne bør stemme på Biden *fordi han ikke er Trump* - og de burde være redde for Trump. Et eksempel på at han bruker dette argumentet ser vi mot slutten av talen, hvor han snakker om hvordan Trump i 2017 ikke klarte å ta avstand fra voldelige nynazister i Charlottesville:

«Remember seing those neo-Nazis and Klansmen and white supremacists coming out of the fields with lighted torches? Veins bulging? Spewing the same anti-Semitic bile heard across Europe in the '30s? (...) Remember what the president said? There were quote, "very fine people on both sides.»

Her knytter Biden Trump sin manglende evne til å fordømme opprørerne i Charlottesville til nazismen og jødehatet som dominerte Europa i årene før og under andre verdenskrig. Å

indirekte knytte Trump opp til *Hitler* er å spille på frykt, og det er tydelig at han ønsker at de amerikanske velgerne skal knytte Trump til nazismen og Hitler, og være *redde* for hva som vil skje om Trump blir gjenvalgt.

Et annet tydelig eksempel på at patos er den mest dominerende appellformen i talen til Biden, finner vi i delen hvor han snakker om George Floyd og John Lewis. Han sier at et av de viktigste øyeblikket i hans kampanje var når han møtte med Floyds seks år gamle datter dagen før faren skulle begravnes, og hun sa til ham at «faren hennes hadde endret verden». Her spiller han på smerten og traumene til den svarte befolkningen i USA for å få dem på sin side. Biden kunne i teorien ha angrepet dette temaet med en logos-vinkling, hvor han kunne snakket om *hvordan* han skulle få en slutt på rasisme og politivold og raseulikheter i USA, men han har istedenfor valgt å bare spille på patos.

«Lys-i-mørket»-toposet blir relevant også i denne delen av talen. Han knytter rasismen og urettferdigheten i USA, og John Lewis' ord om å «lay down the heavy burdens of hate at last» til mørket og lyset: «America's history tells us that it has been in our darkest moments that we've made our greatest progress. That we've found the light. And in this dark moment, I believe we are poised to make great progress again. That we can find the light once more.»

Her knytter han seg selv, som er lyset i USAs nåværende mørke, til kampen mot rasisme og urettferdighet i USA gjennom patos. Mottakerne skal *føle* at Biden er rett mann til å møte hatet og rasismen i landet, de skal ikke bli logisk overbevist om det, for han presenterer her ingen logiske argumenter.

Det er sannsynlig at denne patosappellen vil være nok til å overbevise mange amerikanske velgere. Hvis vi for eksempel ser på valgene av Barack Obama i 2008 og 2012, kan det se ut som om overfladiske «gode ord» om rasisme og urettferdighet uten å legge frem konkrete planer om hva man skal gjøre med problemet, er nok til å vinne velgere og bli sett på som en god president for svarte velgere (Kaleem, Lee, Jarvie 2017). Om dette vil fungere på den yngre generasjonen i USA er mer usikkert. Amerikanske velgere som tilhører den såkalte *Generation Z* (født mellom 1997 og 2012) er generelt sett mer liberale og venstrelente (Dugyala & Rahman 2020). Mange av disse ser til organisasjoner som Black Lives Matter for inspirasjon til hva de skal tenke om kampen for svarets rettigheter i USA. Dette er en organisasjon som legger frem konkrete forslag til hva man kan gjøre for å slå ned på rasisme

og politivold. Blant disse er for eksempel å minke budsjettet til politiet, og heller gi disse pengene til andre samfunnsgunstige organisasjoner (BLM Global Network 2020). NYPD sitt budsjett i 2020 lå på nesten seks milliarder dollar (Coltin 2020) og dette er noe som den yngre «Black Lives Matter»-generasjonen ser på som et problem for politiets rolle i samfunnet. For denne generasjonen er det svært usikkert om den pure patos-appellering til Biden når han snakker om svartes rettigheter og rasisme, er nok til å la seg overbevise.

4.5 Logos

Bidens tale tar for det mest i bruk logosappellen i sammenheng med, eller innblandet i, patosappellen. Flere ganger i løpet av talen presenterer han et argument som i utgangspunktet er logisk og faktabasert, før han deretter blander dette argumentet inn i noe som har som hensikt å få mottakeren til å *føle* noe.

Et eksempel på hvordan Biden benytter seg av logosappellen ser vi blant annet når han snakker om Trump sin pandemihåndtering. Han sier at «ingen retorikk behøves» og at velgerne bare trenger å dømme Trump etter faktaene, og legger frem objektive fakta om hvor mange som har fått og dødd av koronapandemien i USA, samt effektene det har hatt på arbeidsledigheten og bedriftene i landet. Biden beveger seg deretter sømløst fra slike objektive sannheter og fakta, over til mer vage påstander som lener seg på velgernes følelsesmessige forhold til Trump istedenfor deres logiske sans. Han går fra å presentere Trumps koronatall, til å snakke om at Trump «ikke tar noe ansvar, nekter å lede, skylder på andre, lefler og smisker med diktatorer og heller bensin på flammene av hat og polarisering». Han sier også at Trump «våkner hver dag og tror jobben bare handler om ham, og ikke om dere [det amerikanske folket].» Disse påstandene begrunnes ikke med fakta eller logikk, men kommer rett etter en rekke objektive sannheter og logiske argumenter. Dette kan gjøre at mottakeren oppfatter hele denne sekvensen som objektiv fakta, og slik bruker Biden logos- og patosappellene sammen til å selge inn påstander uten å trenge å greie ut om grunnlaget for dem.

4.6 Konklusjon

Utifra analysen vi har gjort kan vi konkludere med at Biden mener han vil vinne valget gjennom å ta i bruk et topos om lys i mørket. Han har åpenbart gjort et valg om å bruke kontroversen og all den negative oppmerksomheten rundt Trump til sin fordel, og ofte

appellere til patos for å få mottakerne til å *frykte* hva som skal skje om de ikke lar seg overbevise av talen – altså om de ikke stemmer på Biden som president. Talens oppbygning fungerer godt sammen med «lys-i-mørket»-toposet, ettersom det gjennom oppbygningen forekommer en naturlig argumentasjon om at det er akkurat *Biden* som er dette lyset i mørket, hvor mørket representerer Trumps påvirkning på USA. For å banke igjennom dette budskapet om at han er mannen som kan redde USA, lener han seg på sin innledende etos som etablert politiker, og bygger opp sin avledende etos gjennom å låne etos fra borgerrettighetskjempere og andre figurer som mottakerne har et emosjonelt forhold til, samt å sidestille seg med mottakerne – eller «folket». Han appeller også til logos når han snakker om Trumps, etter hans mening, dårlige jobb som president – og spesielt delene om pandemihåndteringen kan tros å ha stor gjennomslagskraft i disse tider.

5 Analyse av Trumps tale

5.1 Topos

Trump benytter seg av et topos om USA som et stort, enestående og suverent land under Gud. Han spiller på forestillingene om amerikanerne som verdens beste folkeslag og guds utvalgte folk, og drar hit for å hente argumentene sine. USA har lenge vært et land som har dyrket det amerikanske og kristne, vært stolte nasjonalister, og hatt rollen som «verdenspoliti» i det globale samfunnet (Weeks 2011). Disse verdiene står fortsatt sterkt i det amerikanske samfunnet, og i mer konservative samfunnsgrupper er det doxa at det amerikanske folket er bedre enn andre folk, og at det er bra å være så stolt over USA som mulig. Trump spiller på disse overbevisningene og forestillingene, og henviser gjentatte ganger til USAs «greatness» - en verdi som også reflekteres i Trumps slagord i henholdsvis 2016 og 2020: «Make America great again» og «Keep America great». Et annet tydelig eksempel på at Trump bruker forestillingen om USAs storhet og unikhhet under Gud til sin fordel ser vi her:

“They [the American people] know that our country is blessed by God, and has a special purpose in this world (...) And yet, despite all of our greatness as a nation, everything we have achieved is now endangered (...) This election will decide whether we SAVE the American Dream, or whether we allow a socialist agenda to DEMOLISH our cherished destiny” (Trump 2020)².

Her fremstiller han seg selv som den som vil beskytte disse forestillingene om USA som et unikt og fantastisk kristent land, mens han karakteriserer motstanderen som den som vil ødelegge dem, og bruker dette som et argument for å stemme på seg.

5.2 Dispositio

Trump sin tale er noenlunde likt inndelt som Bidens, men med svakere grenser. I innledningen etablerer han det som skal bli et gjennomgående «amerikansk storhet og overlegenhet under Gud»-topos og styrker eget utgangspunkt gjennom å låne etos fra større figurer, som Abraham Lincoln. Hoveddelen har et sterkere logospreg, og i avslutningen

² Resten av sitatene i denne analysen er også hentet fra Trump 2020, om ikke annet forekommer av teksten

returnerer han fullstendig til fremstillingene av USA som et hellig og eksepsjonelt land under Gud. Denne oppbygning fra en billedrik, toposetablerende, anektodefyll og etoslånende innledning, til en mer logospreget hoveddel som angriper motstanderen, og så tilbake igjen til en avslutning som lener seg på samme billedlige fremstillinger og forankrende anekdoter som innledningen, skaper en kurve i talen. Denne kurven bidrar til å forsterke budskapet til Trump om at det er *meg eller dommedag*, ettersom det i innledningen blir presentert en Trump som elsker USAs overlegenhet, før det i hoveddelen beskrives en USA-hatende venstreside ledet av Biden, før det til slutt blir hamret inn at det er den USA-elskende Trump som er landets beskyttelse mot farlige Biden. Denne måten å appellere gjennom *frykt* på, som tydeliggjøres av oppbygningen til talen, er gjennomgående i Trump sin tale - slik den også var i Biden sin.

Men Trump sin struktur er mer brokete og flytende enn hos Biden. Fokuset i innledningen blir avbrutt av kommentarer om korona og lange utbroderinger om seg selv og sine nære. Også hoveddelen har en løsere struktur, hvor han oftere enn Biden skifter tema tilsynelatende ut av det blå og lener seg ut i et billedrikt språk. Dette får Trump-talen til å virke litt mer «improvisert» enn Biden sin tale. Dette har to hovedeffekter: Det får Trump til å virke mindre manusbasert og mindre som en oppstykket karriere-politiker, og dermed kanskje som en mann som er mer «av folket», og videre får det ham samtidig til å virke mindre gjennomtenkt, samlet, og rolig. Hvilken av disse som dominerer, og hvordan dette slår ut, avhenger av mottaker.

5.3 Etos

Den innledende etosen til Trump kan i enda mindre grad enn Biden sin defineres som enten sterkt eller svakt. For enkelte grupper er den innledende etosen hans usedvanlig høyt, mens den for andre grupper praktisk talt er så lavt som det kan bli.

Selv om Trump er kjent for å lyve mye (Kessler, Rizzo, Kelly 2020), har han faktisk ikke holdt så rent få av valgløftene sine fra 2016 (BBC 2020). Dette styrker den innledende etosen hans hos alle, men spesielt blant de som støtter ham fordi han har markedsført seg selv om «en av folket» og som en «anti-establishment» ikke-karrierpolitiker, ettersom disse vil anse hans troverdighet som større enn de «klassiske politikerne» sin. I samfunnsgruppene hvor det er doxa at innvandring fra den sørlige grensen er grusomt, og at abort er mord, vil Trump sin innledende etos være høy, for på disse områdene har han faktisk holdt ordet sitt og gjort

politiske endringer som president. For de som har et mer tradisjonelt syn på politikk og rollen til politikere, og for mer liberale stemmer i det amerikanske samfunnet, vil Trumps innledende etos være svak.

Mot begynnelsen av å talen begir Trump seg ut en oppsiktsvekkende skamløs etoslåning. I løpet av ett avsnitt låner Trump etos fra: Teddy Roosevelt, Andrew Jackson, president Grant, Eisenhower, Thomas Jefferson, Lewis and Clark, Abraham Lincoln, gud, Churchill, Franklin D. Roosevelt og Det Hvite Hus. Senere i teksten låner han også etos fra NATO-leder Jens Stoltenberg, fagforeningen for grensevakter, koronautsatte sykepleiere, og amerikanske helter og patrioter generelt. All denne etoslåningen får ham enten til å virke desperat etter å bli satt i samme lys som disse storhetene, eller så får det ham til å faktisk virke mer troverdig, og som en reell etterkommer av alle disse store, tillitsvekkende og viktige mennene.

Han bygger også opp sin egen troverdighet som en god *kristen* leder ved å gå hardt ut imot abort, og spesielt demokratenes abortpolitikk, i talen. Dette er en viktig velgergruppe for Trump å holde tilfredse, ettersom de var en stor del av grunnen til at Trump vant i 2016 (Martinez & Smith 2016).

Trump gjør også, i likhet med Biden, forsøk på å virke troverdig som en av «folket». Han snakker om hvordan velgerne i november «for godt» kan vende ryggen til den «mislykkede politikerklassen».

Når vi skal vurdere Trump sin endelige etos i denne talen er det ikke mulig å finne *ett* riktig svar. For noen grupper vil Trumps endelige etos være skyhøy, mens den for andre vil svært lav. Blant de som støtter Trump fra før, som allerede anser ham for å ha høy troverdighet, er det på grunn av det deres doxa sannsynlig at Trump sine forsøk på å styrke sin etos ytterligere vil fungere. De vil kjøpe hans forsøk på å sidestille seg med resten av folket, og vil i større grad enn andre la seg rive med av hvordan han låner etos fra sterke patriotiske stemmer. Blant de som i utgangspunktet har et mer negativt syn på Trump, og som på grunn av deres doxa anser den innledende etosen hans som lav, er det vanskeligere å forestille seg at Trumps videre forsøk på å styrke etosen sin vil gjøre særlig inntrykk.

5.4 Patos

I likhet med Bidens tale tar også Trump i bruk fryktfølelsen for å overbevise de amerikanske velgerne om å stemme på ham. Dette ser vi først når han sier at: «This is the most important election in the history of our country. (...) This election will decide whether we save the American Dream, og whether we allow a socialist agenda to demolish our cherished destiny».

Her etablerer han at om Biden blir valgt, vil det i praksis være dommedag for det amerikanske samfunnet, og den amerikanske gudgitte skjebnen som jo er et av talens mest sentrale topos, vil være svært truet. Når han senere i talen sier at «Joe Biden is not the savior of America's soul - he is the destroyer of America's jobs, and if given the chance, he will be the destroyer of American greatness», er dette med å underbygge frykten for USAs endetid som Trump prøver å implementere i velgerne.

Videre i talen fortsetter han å påstå ting om Biden som har som hensikt å gjøre folk redde for et Biden-presidentskap, som når han omtaler pandemien og snakker om hvordan en Biden-ledet pandemihåndtering ville resultert i «mer narkotikaoverdoser, alkoholisme, selvmord, hjerteinfarkt, og økonomisk ødeleggelse». Han legger ikke frem noen logiske argumenter for dette, men vil heller bare at vi skal *føle* at dette er noe som kommer til å skje. Det er et forsøk på å få mottakerne til å assosiere Biden-navnet med ord som narkotikaoverdose og selvmord.

Trump forsøker også å få velgerne til å frykte den politiske *plattformen* til motkandidaten sin. Han prøver å knytte Biden sin politiske til plattform til den demokratiske senatoren og tidligere presidentkandidaten Bernie Sanders, og kaller plattformen til Biden for “The-Biden-Bernie Manifesto”. Brukeren av ordet «manifesto» er ikke tilfeldig. Et *manifest* er noe som mange forbinder med politiske ideologier som sosialisme og kommunisme, og Bernie Sanders er kjent for å kalle seg en «demokratisk sosialist». Trump knytter også Biden til sosialisme senere i talen, når han omtaler Biden som en «trojansk hest» for sosialisme. Dette er et grep som er gjort for å *skremme* mottakerne, ettersom det eksisterer en ekte amerikansk forakt mot venstrevendte ideologier som sosialisme og kommunisme (Sun 2016). Sosialisme og politikere som Sanders er allikevel populære blant unge velgere (Milligan 2020), så det er lite sannsynlig at «frykt sosialismen»-argumentet vil være med å vippe akkurat *den* velgergruppen i retning Trump. Men på grunn av hvor mye tid Trump bruker på å snakke om

nettopp sosialisme, kan vi anta at han anser det som doxa i det amerikanske samfunnet at ideologisk venstresidepolitikk er negativt. Blant hans sterke tilhengere som han bare skal forsikre om at ennå bør stemme på ham er det nok riktig at dette er doxa.

Trump knytter også Biden til det han omtaler som en ond, anarkistisk, flagbrennende, radikal amerikansk venstreside som hater politiet. Han forteller en historie om en politikvinne fra New York kalt Miosotis Familia som ble drept under tjeneste av et «monster som bare hatet henne for jobben hennes», og om hvordan ungene hennes er tilstede i publikum mens han taler. Han forteller videre om hvordan flere i Bidens kampanje har donert til et fond som ville gi kausjon til det han omtaler som «vandaler, brannstiftere, ranere, og opprørere» som ble arrestert under demonstrasjonene mot politiet i Minneapolis i sommer. Han forteller om disse to tingene rett etter hverandre, og det ligger mellom linjene at han mener Biden tolerer den typen hat som fikk Miosotis Familia drept, og at velgerne bør være redde for at flere tragedier som den vil skje om han blir valgt som president.

Trump tar altså i likhet med Biden flittig i bruk frykt for å overbevise velgerne. Han gir velgerne to alternativer: stem på meg, eller stem på dommedag.

5.5 Logos

Som tidligere etablert er Trump kjent (og både elsket og hatet) for å være en energisk taler som går mye «av manuset» og snakker «rett fra levra». Tatt i betraktning at dette er folkets generelle oppfatning av ham appellerer, Trump oftere til logos enn man kanskje skulle trodd.

Sammenlignet med Bidens tale bruker Trump mer tid på å legge frem rene (tilsynelatende) logiske argumenter for hvorfor han ville vært den beste presidenten. Dette spiller inn i det større narrative som vi har etablert at Trump vil skape rundt seg selv: nemlig at han er en outsider som skiller seg fra resten av karrierepolitikere rundt seg - og at han har begått «kardinalsnyden» i politikk: nemlig å holde det han lovet. Trump bruker derfor masse tid på å fortelle om hva han faktisk har gjort i sine fire år som president. Bak dette ligger det et logisk argument om at velgerne bør stemme på ham fordi han gjennomfører det han sier. Eksempler på valgløfter han nevner å faktisk ha innfridd er å trekke USA ut av Parisavtalen og handelsavtalene kalt «NAFTA» og «Trans Pacific Partnership», kutte skattene, sikre amerikansk energiavhengighet, deportere en halv million kriminelle innvandrere, og bygge

480 kilometer med grensemur.

Noe interessant med Trump sin bruk av logos i denne talen, er at mange av de tilsynelatende logiske argumentene han bruker for å tale sin sak, har sin rot i objektive faktafeil.

Argumentene har riktignok logisk oppbygning, men vi kan objektivt sett vurdere dem som feil. Trump benytter altså sin posisjon og etos som sittende president til å fremstille løgn som sannhet.

Et eksempel på dette ser vi når han snakker om pandemihåndteringen til administrasjonen sin. Her presenterer han masse «fakta» som har som hensikt å få mottakeren til å gjennom sin logiske sans vurdere det som fordelaktig å stemme på Trump, men få av «faktaene» er *egentlig* fakta. Han påstår blant annet at USA har utviklet verdens største og mest avanserte testsystem. Dette er ikke sant (Greenberg 2020), men Trump kan gjennom sin etos som president presentere dette som logiske argumenter for å stemme på ham.

5.6 Konklusjon

Denne retoriske analysen av Trump sin nominasjonstale forteller oss at han mener han vil vinne valget gjennom å fremstille seg selv som representant for USAs gudgitte storhet og overlegenhet. Talens oppbygning, eller til dels mangel på oppbygning, forteller oss at Trump anser det som hensiktsmessig å virke ekte og ærlig, i motsetning til «karrierepolitikere». Han lener seg på sin innledende etos som president for å kunne fremstille usannheter som logiske argumenter for å stemme på ham, og spiller masse på *frykt* for å få velgerne til å anse det som direkte farlig å ikke la seg overbevise av ham.

6 Likheter og ulikheter – Frykt i førersetet

Utifra de retoriske analysene jeg har presentert av nominasjonstalene til Biden og Trump, kan vi fastslå at det er mange ulikheter i hvordan disse kandidatene tenker at de skal gå frem for å vinne valget. Biden mener han vil vinne ved å fremstille seg selv som lyset som skal lyse opp det mørket stedet Trump har gjort USA til, mens Trump mener han vil vinne gjennom å fremstille USA som verdens lys, og verdens beste land som har fått sine kvaliteter fra gud. Biden mener han vil vinne ved å knytte Trump til nynazisme og hvit makt, mens Trump mener han vil vinne ved å knytte Biden til en radikal politihatende venstreside. Biden mener han vil overtale velgere ved å snakke i store og fine følelsesladde bilder og euforismer, mens Trump mener han vil vinne ved å snakke om hva han (ifølge ham selv) faktisk har gjennomført i sine fire første år. Biden mener han vil vinne ved å knytte seg opp mot *folket*, mens Trump mener han vil vinne ved å skape et *skille* mellom ham og andre politikere.

Det er altså ikke mangel av forskjeller å påpeke mellom de to talene, men det som er aller mest slående, og som kanskje sier mest om det amerikanske samfunnet, er allikevel hvor forbløffende *like* Biden og Trump er når det kommer til å bruke *frykt* som et retorisk virkemiddel for å overbevise velgerne om å stemme på dem. Måten de begge fremstiller motkandidaten som den verste presidentkandidaten noensinne, og hincer til at det vil være dommedag og slutten på USA slik vi kjenner det om motkandidaten blir valgt, og rått spiller på mottakerens *fryktfølelse*, er verdt å stoppe litt ved og gruble over årsakene til - og konsekvensene av. For det er nok ingen ord som har blitt brukt mer enn «polarisering» når det kommer til å beskrive det moderne USA, men er denne beryktede polariseringen og spenningen *årsaken* til at presidentkandidatene spiller så mye på frykt som de gjør, eller er det en *konsekvens av* nettopp dette? Hva kom først, høna eller egget?

Det finnes ikke nødvendigvis ett enkelt svar på dette. Det går nok litt begge veier. Det er tydelig utifra den retoriske analysen vår at både Trump og Biden anser å spille på frykt for motstanderen som en måte å vinne valget på, og dette kommer nok til en viss grad av at den amerikanske velgermassen er så oppildnet og sint og polarisert som den er. Men det er heller ikke utenkelig at det er nettopp den demoniseringen av meningsmotstanderne og det fryktinngytende språket som Trump og Biden her blir frontmenn for, som har bidratt til å *skape* dette polariserte samfunnet.

Hele den amerikanske samfunnsmodellen og valgordningen er bygd opp rundt splittelse og harde uenigheter. Den uregulerte liberalismen og den svake tilliten til myndighetene har resultert i et mediebilde som kun er profittorientert. I Norge har vi NRK som tjener sine penger uavhengig av hvor mange klikk de får på nettsiden sin eller hvor mange som ser på nyhetsendingene deres. Dette gjør at vi får en, i hvert fall forsøksvist, nøytral nyhetskilde. Dette finnes ikke i USA. Hver eneste medieinstitusjon drives for profitt, og ingenting skaper mer oppstyr og oppmerksomhet - og dermed profitt, enn det *konflikt* gjør. Topartisystemet de har i USA, som i praksis ikke slipper til noen andre partier enn demokratene og republikanerne, passer som hånd i hanske med medieverdens ønske om å selge inn konflikter og uenigheter. Når du kun har *to* partier, kan du konstruere to grupper i samfunnet, og overdrive og spille opp under forskjellene mellom disse to gruppene. Den amerikanske medie verden har altså all grunn til, og mulighet til, å overdrive forskjellene mellom det amerikanske folk, og dermed skape mer polarisering og splittelse. På tvers av partitilhørighet er det mange store saker som det amerikanske folk generelt sett er enige om (Jones 2020), men dette selger jo ikke! Det som selger er uenighet og konflikt. Og det har jo aldri vært lettere å selge uenighet og konflikt enn akkurat nå, under den kanskje mest kontroversielle vestlige lederen noensinne.

Om politikere og presidentkandidater som Donald Trump og Joe Biden bevisst spiller opp under frykten og splittelsen som mediene fremstiller, eller om de selv er påvirket av denne fremstillingen av landet sitt, og gjør det helt «ubevisst», er vanskelig å vite. Det er derimot lett å vite at frykt har en høyst sentral rolle i det amerikanske samfunnet, ettersom vi utifra den retoriske analysen vår kan fastslå at *begge* presidentkandidatene, fra partiene som ifølge alle medier - og partiene selv - skal være like forskjellige som natt og dag, tenker at følelsen av *frykt* for motstanderen er det viktigste virkemiddelet for å vinne presidentvalget.

7 Litteraturliste

Aune, O. (2008). *Se Sponheim som Barack Obama* på nrk.no. Hentet 27.10.20 fra:

<https://www.nrk.no/urix/se-sponheim-som-barack-obama-1.6283379>

BBC (2020). *US election 2020: Has Trump delivered on his promises?* Fra BBC. Hentet

28.10.20 fra: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-37982000>

Biden (2020). *Transcript: Joe Biden's DNC speech*. Fra CNN. Hentet 16.10.20 fra:

<https://edition.cnn.com/2020/08/20/politics/biden-dnc-speech-transcript/index.html>

BLM Global Network (2020). *What Defunding the Police Really Means* [videoklipp]. (2020).

Hentet 28.10.20 fra: <https://vimeo.com/435916734>

Benac, N. (2019). *Biden's prism of loss: A public man, shaped by private grief*

T.K. (2016). *Why they love Trump: "He's not a politician"* [videoklipp]. Fra BBC. Hentet

28.10.20 fra: <https://www.bbc.com/news/av/election-us-2016-36493676>

Børresen, P.F., Vanvik, M.G., Økland T.G. (2019). *Kommunikasjon og kultur 1-3*. Oslo:

Cappelen Damm.

Coltin, Jeff (2020). *Did de Blasio actually defund the NYPD?* Fra City And State New York.

Hentet 28.10.20 fra: [https://www.cityandstateny.com/articles/politics/new-york-city/did-de-](https://www.cityandstateny.com/articles/politics/new-york-city/did-de-blasio-actually-defund-nypd.html)

[blasio-actually-defund-nypd.html](https://www.cityandstateny.com/articles/politics/new-york-city/did-de-blasio-actually-defund-nypd.html)

Dugyala, R., Rahman, K. (2020). *6 things to know about Gen Z, politics, and 2020*. Fra

Politico.com. Hentet 28.10.20 fra: [https://www.politico.com/news/2020/10/11/gen-z-politics-](https://www.politico.com/news/2020/10/11/gen-z-politics-2020-poll-takeaways-426767)

[2020-poll-takeaways-426767](https://www.politico.com/news/2020/10/11/gen-z-politics-2020-poll-takeaways-426767)

Friess, S. (2020). *Joe Biden, Human Gaffe Machine, Was Once a Great Public Speaker*. På

newsweek.com. Hentet 28.10.20 fra: [https://www.newsweek.com/2020/06/12/joe-biden-](https://www.newsweek.com/2020/06/12/joe-biden-human-gaffe-machine-was-once-great-public-speaker-1507687.html)

[human-gaffe-machine-was-once-great-public-speaker-1507687.html](https://www.newsweek.com/2020/06/12/joe-biden-human-gaffe-machine-was-once-great-public-speaker-1507687.html)

Greenberg, J. (2020). “*Our (COVID-19) numbers are better than almost all countries*”. Fra PolitiFact. Hentet 28.10.20 fra: <https://www.politifact.com/factchecks/2020/aug/18/donald-trump/donald-trump-says-us-top-globally-covid-19-fight-i/>

Grue, J. (2018). *Deliberativ retorikk* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 27.10.20 fra: https://snl.no/deliberativ_retorikk

Hughes, T. (2016). *Trump calls to ‘drain the swamp’ of Washington*. Fra USA Today. Hentet 29.10.20 fra: <https://eu.usatoday.com/story/news/politics/elections/2016/2016/10/18/donald-trump-rally-colorado-springs-ethics-lobbying-limitations/92377656/>

Jackson, K. (2016). *FDT (Fuck Donald Trump)*. Def Jam Recordings.

Jones, B. (2020). *Increasing share of Americans favor a single government program to provide health care coverage*. Fra Pew Research Center. Hentet 29.10.20 fra: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/09/29/increasing-share-of-americans-favor-a-single-government-program-to-provide-health-care-coverage/>

Kaleem, J., Lee, K., Jarvie, J. (2017). *America just spent 8 years with a black president. For many African Americans, it meant one big thing: freedom to “dream”*. Fra LA Times. Hentet 28.10.20 fra: <https://www.latimes.com/projects/la-na-obama-african-americans/>

Kessler, G., Rizzo, S., Kelly, M. (2020). *President Trump has made more than 20,000 false or misleading claims*. Fra Washington Post. Hentet 29.10.20 fra: <https://www.washingtonpost.com/politics/2020/07/13/president-trump-has-made-more-than-20000-false-or-misleading-claims/>

Martinez, J., Smith, G. A. (2016). *How the faithful voted: A preliminary 2016 analysis*. Fra Pew Research Center. Hentet 29.10.20 fra: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/11/09/how-the-faithful-voted-a-preliminary-2016-analysis/>

Milligan, S. (2020). *Young Voters Love Bernie, Just Not Enough*. Fra US News. Hentet 28.10.20 fra: <https://www.usnews.com/news/elections/articles/2020-03-11/young-voters->

[love-bernie-sanders-but-older-voters-gave-joe-biden-the-win](#)

Ngan, M. (2020). Hentet 26.10.2020 fra:

<https://compote.slate.com/images/06dbe30c-8f64-487d-9ba0-fe3b7cf343ce.jpeg?width=780&height=520&rect=1560x1040&offset=0x0>

Nordquist, R. (2019). *What does the term «doxa» mean?* På thoughtco.com. Hentet 27.10.20 fra: <https://www.thoughtco.com/doxa-rhetoric-term-1690480>

Pew Research Center (2018). *Obama Tops Public's List of Best President in Their Lifetime, Followed by Clinton, Reagan.* Fra Pew Research Center. Henter 29.10.20 fra:

<https://www.pewresearch.org/politics/2018/07/11/obama-tops-publics-list-of-best-president-in-their-lifetime-followed-by-clinton-reagan/>

Rekdal, K. (2010). *Pamp eller pusekatt? En rettsretorisk argumentasjonsanalyse av Yssen/Valla-rapporten.* Hentet 27.10.20 fra:

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/26728/pampxellerxpusekatt.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Sun, L. (2016). *How America Hates Socialism without Knowing Why.* Fra Evonomics. Hentet 28.10.20 fra: <https://evonomics.com/america-hates-socialism-without-knowing/>

Svendsen, L. & Grue, J. (2019). *Retorikk i Store norske leksikon* på snl.no.

Hentet 26.10.20 fra <https://snl.no/retorikk>

Trump (2020). *Full Transcript: Presidents Trump's Republican National Convention Speech.* Fra New York Times. Hentet 16.10.20 fra:

<https://www.nytimes.com/2020/08/28/us/politics/trump-rnc-speech-transcript.html>

Weeks, L. (2011). *America's Love Affair With Nationalism.* Fra NPR. Hentet 29.10.20 fra:

<https://www.npr.org/2011/09/28/140869378/americas-love-affair-with-nationalism>